

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laeiksi merityöaikalain ja työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 96/1997 vp laeiksi merityöaikalain ja työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain muuttamisesta. Eduskunta, jolle työ-

asiainvaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 11/1997 vp, on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

merityöaikalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 9 päivänä huhtikuuta 1976 annetun merityöaikalain (296/1976) 2 §, 4 luvun otsikko, 9 §:n 3 momentti ja 10 §, sellaisena kuin niistä on 2 § osaksi laissa 251/1987, sekä *lisätään* lakiin uusi 9 a ja 19 a § seuraavasti:

2 §

Poikkeukset soveltamisalasta

Tätä lakia ei sovelleta työhön, jota tekee:
1) sellaisen aluksen päällikkö, jossa päällikön lisäksi on toimessa vähintään kaksi henkilöä, paitsi mitä 9 a, 10 ja 19 a §:ssä säädetään;

2) konepäällikkö ja ylin perämies, milloin heidän työtään ei ole jaettu vahtivuoroihin, paitsi mitä 9 a, 10 ja 19 a §:ssä säädetään;

3) matkustaja-aluksen sellaisen talousosaston ylin esimies, jossa edellä mainitun esimiehen lisäksi on toimessa vähintään 15 henkilöä;

4) työnantajan perheenjäsen, ellei aluksessa ole vakituisesti työssä myös muita henkilöitä;

5) henkilö, joka saa palkkansa yksinomaan voitto-osuutena;

6) henkilö, joka tekee työtä aluksella vain sen ollessa satamassa;

7) henkilö, joka tekee vain tilapäistä työtä aluksen lukuun;

8) lääkäri, joka on otettu toimeen yksinomaan sairaanhoitoa varten; tai

9) henkilö, joka on toimessa:

a) valtion aluksessa, jota käytetään puolustus- tai merivartiotehtäviin; taikka

b) kalastusaluksessa, milloin alus on pyyntialueella.

4 luku

Ylityö ja lepoajat

9 §

Ylityön teettäminen

Ylityötä, joka korvataan 12 §:n 2 momentissa ja 14 §:ssä tarkoitetulla vastikkeella, ei oteta huomioon 2 momentin mukaista viikkoittaista ylityön enimmäismäärää laskettaessa.

9 a §

Vähimmäislepoajat

Työntekijälle on vuorokaudessa annettava riittävä, vähintään 6 tunnin ja alle 18-vuotiaalle työntekijälle vähintään 8 tunnin yhtä-

jaksoinen lepo. Säännöllistä päivittäistä ylityötä on vältettävä.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, vahtia käyvälle henkilölle on annettava jokaisen 24 tunnin aikana vähintään 10 tunnin lepoaika. Lepoaika voidaan jakaa enintään kahteen jaksoon siten, että toisen jaksosta on kestettävä yhtäjaksoisesti vähintään 6 tuntia.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu lepoaika voidaan lyhentää enintään kahden peräkkäisen 24 tunnin aikana kerrallaan 6 tuntiin, jos työntekijälle annetaan jokaisen seitsemän vuorokauden ajanjakson aikana vähintään 70 tunnin lepoaika.

10 §

Poikkeukset ylityön teettämistä ja lepoaikoja koskeviin rajoituksiin

Edellä 9 §:n 2 momentissa ja 9 a §:ssä säädettyjä rajoituksia ei sovelleta ylityöhön, jota vaaditaan:

- 1) työn tekemiseksi, joka ehdottomasti on tarpeen ihmishenkeä, alusta tai tavaraa uhkaavan vaaran johdosta;
- 2) työn tekemiseksi, joka on tarpeen merilaissa (674/1994) säädetyn avun antamiseksi;
- 3) osallistumiseksi pelastus- ja palonsammutus- sekä muilla turvallisuusvälineillä

pidettäviin harjoituksiin, joita toimeenpannaan sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään;

4) tarpeellisen vahtipalvelun suorittamiseksi satamassa;

5) satamaviranomaisten määräämän toimenpiteen suorittamiseksi;

6) sellaisen työn tekemiseksi, joka aiheutuu matkan kestäessä tapahtuneesta laivaväen vähenemisestä; tai

7) sellaisen työn suorittamiseksi, joka ei siedä viivytystä ja jota ei ole voitu suunnitella suoritettavaksi muuna ajankohtana.

19 a §

Vahtivuoroluettelo

Työnantajan on huolehdittava, että aluksella laaditaan vahtia käyvälle henkilöstölle työjaksoksi tai vähintään kahdeksi viikoksi kerrallaan vahtivuoroluettelo, josta käyvät ilmi henkilön nimi ja toimi aluksella sekä vahdin alkamis- ja päättymisajat. Vahtivuoroluettelon mahdolliset muutokset on tehtävä viivyttämättä. Vahtivuoroluettelo on pidettävä nähtävänä aluksella näkyvällä paikalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Laki

työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan työajasta kotimaanliikenteen aluksissa 26 päivänä maaliskuuta 1982 annetun lain (248/1982) 3 §:n 1 momentti, 10 §, 22 §:n 2 momentti ja 27 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 22 §:n 2 momentti laissa 409/1996 ja 27 §:n 1 momentti laissa 682/1995, sekä

lisätään lakiin uusi 12 a § seuraavasti:

3 §

Poikkeukset soveltamisalasta

Tätä lakia ei sovelleta työhön:

- 1) jota tekee aluksen päällikkö, jos aluksessa hänen lisäkseen on työssä vähintään neljä henkilöä, joista yhdellä on perämiehen pätevyys, paitsi mitä 10, 12 a ja 21 §:ssä säädetään;
- 2) jota tekee henkilö, joka saa palkkansa yksinomaan voitto-osuutena;
- 3) jota tekee työnantajan puoliso tai lapset;
- 4) jota tekee lääkäri, joka on otettu työhön yksinomaan sairaanhoitoa varten;
- 5) jota tehdään kalastusaluksessa, paitsi mitä 11 ja 12 §:ssä säädetään vähimmäislepoajoista;
- 6) jota tehdään uittokalustolla, uittoon käytettävää kuljetuskalustoa lukuun ottamatta; tai
- 7) jota tehdään valtion puolustus- tai rajavartiotoimintoihin käytettävässä aluksessa.

10 §

Poikkeukset ylityörajoituksista

Edellä 8 ja 9 §:ssä ja jäljempänä 12 a §:ssä säädettyjä rajoituksia ei sovelleta säännöllisen työajan ylittävään työhön:

- 1) jota on ehdottomasti suoritettava ihmishenkeä, alusta tai tavaraa uhkaavan vaaran vuoksi;
- 2) joka on tarpeen merilaissa (674/1994) säädetyn avun antamiseksi;
- 3) jota on tehtävä satama- tai vastaavan viranomaisen määräämän toimenpiteen suorittamiseksi; tai
- 4) joka aiheutuu työntekijäin ennalta arvaamattomasta vähentymisestä, jos aluksen miehistöä ei voida heti täydentää kohtuullisin toimenpitein.

12 a §

Vahtihenkilöstön vähimmäislepoaika

Sen estämättä, mitä 12 §:n 1 momentissa säädetään, vahtia käyvälle henkilölle on an-

nettava jokaisen 24 tunnin aikana vähintään 10 tunnin lepoaika. Lepoaika voidaan jakaa enintään kahteen jaksoon siten, että toisen jaksosta on kestettävä yhtäjaksoisesti vähintään 6 tuntia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lepoaika voidaan lyhentää enintään kahden peräkkäisen 24 tunnin aikana kerrallaan 6 tuntiin, jos työntekijälle annetaan jokaisen seitsemän vuorokauden ajanjakson aikana vähintään 70 tunnin lepoaika.

Sellaisessa aluksessa, jossa sovelletaan kansainvälistä merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevaa vuoden 1978 yleissopimusta (SopS 22/1984), työnantajan on huolehdittava siitä, että vahtia käyvälle henkilöstölle laaditaan työjaksoksi tai vähintään kahdeksi viikoksi kerrallaan vahtivuoroluettelo, josta käyvät ilmi henkilön nimi ja toimi aluksella sekä vahdin alkamis- ja päättymisajat. Vahtivuoroluettelon mahdolliset muutokset on tehtävä viivytelemättä. Vahtivuoroluettelo on pidettävä nähtävänä aluksella näkyvällä paikalla.

22 §

Säännösten pakottavuus

Työ- tai virkaehtosopimuksella on kuitenkin oikeus sopia toisin siitä, mitä 5—7 §:ssä, 8 §:n 2 momentissa sekä 11, 12, 13, 14, 16 ja 17 §:ssä säädetään. Tällaisia työ- tai virkaehtosopimuksen määräyksiä saa sopimukseen sidottu työnantaja soveltaa niihinkin työntekijöihin ja virkamiehiin, jotka eivät ole työ- tai virkaehtosopimukseen sidottuja, mutta joiden työ- tai virkasuhteissa muutoin noudatetaan asianomaisen sopimuksen määräyksiä.

27 §

Rangaistussäännökset

Työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo 4—12 a tai 18—20 §:n säännöksiä, on tuomittava *kotimaanliikenteen alusten työaikasäännösten rikkomisesta* sakkoon. Vastuu työnantajan tai tämän edustajien kesken määräytyy rikos-

lain (39/1889) 47 luvun 7 §:ssä säädettyjen
perusteiden mukaan.

Tämä laki tulee voimaan
kuuta 199 .

päivänä

_____

_____

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 1997

_____